

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын бақылау мен қадағалау комитеті

Сақтандыру нарығының субъектілерін қадағалау департаменті

*Қазақстан Республикасының сақтандыру секторының
2013 жылғы 1 қарашадағы ағымдағы жағдайы*

Көлемі: 10 бет
Кесте саны: 10
График саны: 7
Кезеңділігі: ай сайын жаңаланады

2013 жыл

МАЗМҰНЫ

I. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ САҚТАНДЫРУ НАРЫҒЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

1-кесте. Қазақстан Республикасының сақтандыру нарығының құрылымы

II. ҚР САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫНЫҢ АКТИВТЕРІ

2-кесте. ҚР сақтандыру секторының жиынтық активтерінің құрылымы

III. ҚР САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫНЫҢ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ ЖӘНЕ КАПИТАЛЫ

3-кесте. ҚР сақтандыру секторының жиынтық міндеттемелерінің құрылымы

1-график. Активтердің, меншікті капиталдың және сақтандыру резервтерінің динамикасы

IV. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫЛАРЫ

4-кесте. Сақтандыру сыйлықақыларының түсімі

2-график. Сақтандыру сыйлықақыларының динамикасы

5-кесте. Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының түсімі

3-график. Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының динамикасы

4-график. «Өмірді сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру сыйлықақылары түсімдерінің құрылымы

5-график. «Жалпы сақтандыру» саласы бойынша келіп түскен сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы

V. ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ

6-кесте. Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы

6-график. Елдер бойынша қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы

VI. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІ

7-кесте. Сақтандыру төлемдерінің құрылымы

7-график. Сақтандыру төлемдерінің динамикасы

VII. САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫ ҚЫЗМЕТІНІҢ ТИІМДІЛІГІ, ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЭКОНОМИКАСЫНДАҒЫ РӨЛІ

8-кесте. Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының кірістері мен шығыстары

9-кесте. Сақтандыру секторының макроэкономикалық көрсеткіштері

10-кесте. Сақтандыру секторының шоғырлануы

I. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ САҚТАНДЫРУ НАРЫҒЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ**1-кесте. Қазақстан Республикасының сақтандыру нарығының құрылымы**

Сақтандыру секторының институционалдық құрылымы	01.11.2012	01.11.2013
Сақтандыру ұйымдарының саны	35	34
оның ішінде өмірді сақтандыру бойынша	7	7
Сақтандыру брокерлерінің саны	13	13
Актуарийлердің саны	81	72
«Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры» АҚ-ның қатысушысы болып табылатын сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының саны	31	30

II. ҚР САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫНЫҢ АКТИВТЕРІ

2013 жылдың 1 қарашадағы сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары активтерінің жиынтық көлемі 529 877,3 млн. теңге құрады, бұл 2013 жылдың 1 қаңтарындағы ұқсас көрсеткіштен 19,7%-ға және 2012 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша осы көрсеткіштен 24,0%-ға артық оның ішінде:

2-кесте. ҚР сақтандыру секторының жиынтық активтерінің құрылымы

Активтер	01.11.2012		01.01.2013		01.11.2013		Жылдың басынан бастап өсімі, %-бен
	млн. теңге	жиынтығында, %-бен	млн. теңге	жиынтығында, %-бен	млн. теңге	жиынтығында, %-бен	
Ақша	13 605,8	3,2	11 923,2	2,7	23 587,2	4,5	97,8
Орналас-ған салымдар	101 416,9	23,7	105 220,6	23,8	121 468,0	22,9	15,4
Бағалы қағаздар	223 555,2	52,3	229 721,0	51,9	265 139,0	50,0	15,4
"Кері РЕПО" операциясы	3 302,6	0,8	3 097,1	0,7	10 655,9	2,0	244,1
Сақтанушылар мен делдалдардан алынатын сақтан. сыйлықақылары	18 102,2	4,2	21 520,9	4,9	22 105,7	4,2	2,7
Негізгі қаражат	8 120,8	1,9	8 443,5	1,9	8 986,0	1,7	6,4
Қайта сақтан. активтері	40 723,5	9,5	43 724,3	9,9	52 593,9	9,9	20,3
Өзге дебиторлық берешек	11 233,1	2,6	10 548,4	2,4	15 256,8	2,9	44,6
Басқа активтер	7 206,8	1,7	8 448,7	1,9	10 084,8	1,9	19,4
Активтер жиынтығы	427 266,9	100,0	442 647,7	100,0	529 877,3	100,0	19,7

Активтердің өсуі негізінен орналастырған салымдардың 5,4%-ға, қайта сақтандыру активтерінің 20,3%-ға және бағалы қағаздың 15,4%-ға өсуі байқалды.

III. ҚР САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫНЫҢ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ**3-кесте. Қазақстан Республикасының сақтандыру секторының жиынтық міндеттемелерінің құрылымы**

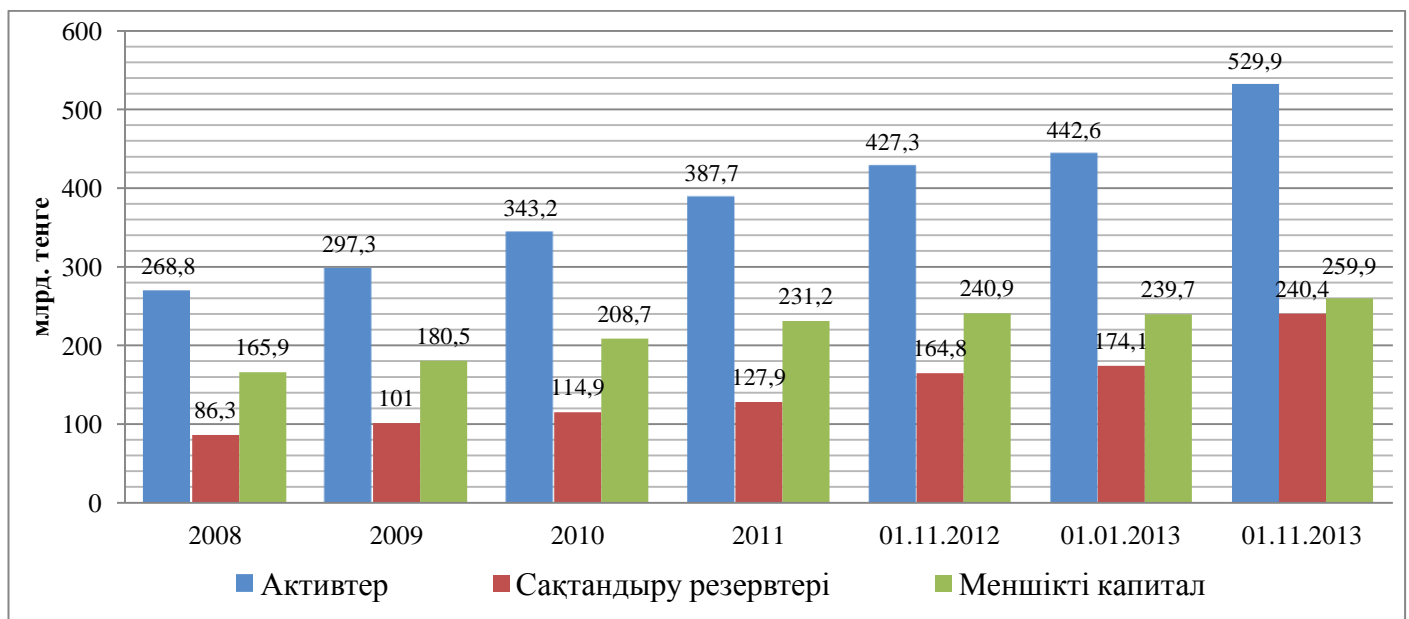
Міндеттемелер	01.11.2012		01.01.2013		01.11.2013		Жылдың басынан бастап өсімі, %-бен
	млн.теңге	жиынтығында, %-бен	млн.теңге	жиынтығында, %-бен	млн.теңге	жиынтығында, %-бен	
Резервтер	164 764,5	88,4	174 148,4	85,8	240 429,2	89,0	38,1
Алынған қарыздар	4 465,3	2,4	4 501,6	2,2	4 744,4	1,8	5,4

Қайта сақтандырушылармен есеп айырысу	7 805,1	4,2	12 125,3	6,0	13 818,5	5,1	14,0
Сақтандыру (қайта сақтандыру) қызметі бойынша делдалдармен есеп айырысу	1 410,7	0,8	1 689,9	0,8	1 583,3	0,6	-6,3
Сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары бойынша төленетін шоттар	1 109,5	0,6	879,0	0,4	1 514,1	0,6	72,3
Басқа кредиторлық берешек	2 850,7	1,5	3 421,4	1,7	3 356,9	1,2	-1,9
Басқа міндеттемелер	4 006,6	2,1	6 155,0	3,0	4 552,8	1,7	-26,0
Жиынтығы	186 412,5	100,0	202 920,5	100,0	269 999,2	100,0	33,1

2014 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары міндеттемелерінің сомасы 269 999,2 млн. теңге құрады, бұл 2013 жылғы 1 қаңтардағы ұқсас көрсеткіштен 33,1%-ға және 2012 жылғы 1 қарашадағы көрсеткіштен 44,8% артық.

Есепті күні сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары қолданыстағы сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша қабылданған міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ету үшін құрған сақтандыру резервтерінің көлемі 240 429,2 млн. теңге болды, бұл 2013 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша құрылған резервтер көлемінен 38,1%-ға және 2012 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша қалыптастырылған резервтердің көлемінен 45,9%-ға артық.

1-график. Активтердің, меншікті капиталдың және сақтандыру резервтерінің динамикасы (млрд. теңге)



IV. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫЛАРЫ

2013 ж. 1 қарашадағы жағдай бойынша тікелей сақтандырудан қабылданған келісім-шарт бойынша сақтандыру сыйақыларының көлемі 218 151,6 млн. теңгені құрады, бұл 2012 жылғы ұқсас көрсеткіштен 26,5%-ға артық.

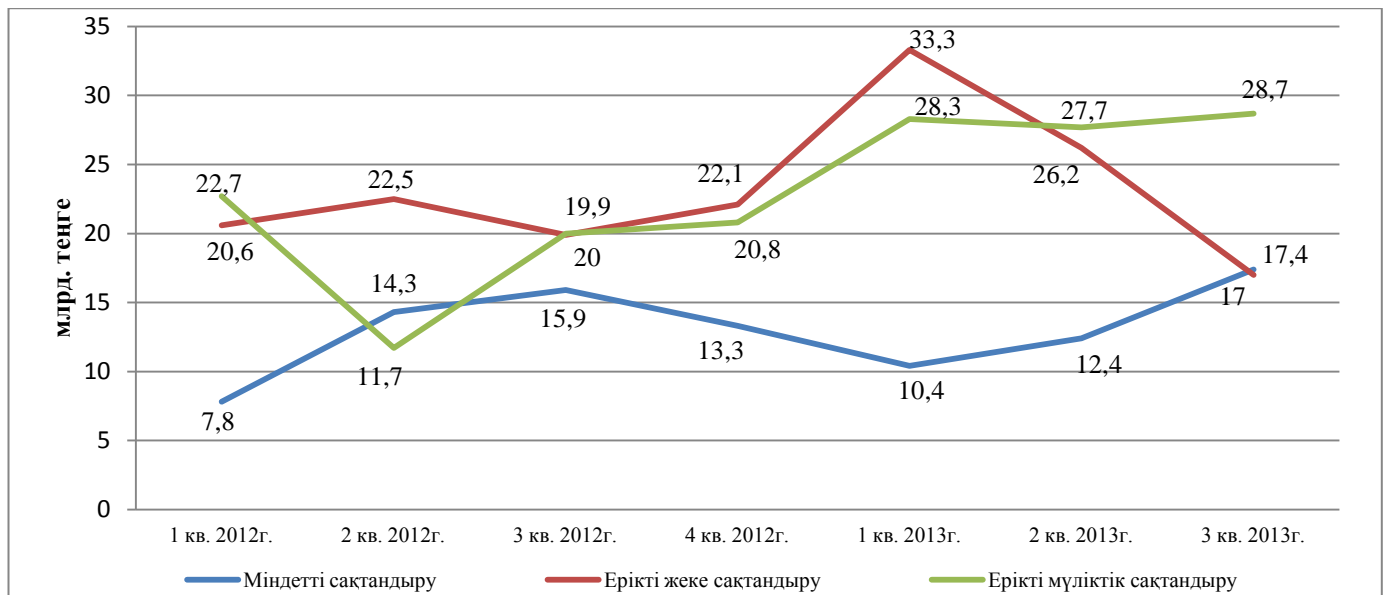
Сақтандыру сыйақыларының негізгі үлесін ерікті мүліктік сақтандыру құрайды (92 609,6 млн. теңге немесе сақтандыру сыйақыларының жалпы көлемі 42,5%). Осы жылдағы соңғы 10 айдың ішінде ерікті мүліктік сақтандырудың қарқынды өсуі жалғасуда.

Ерікті жеке сақтандыру бойынша сақтандыру сыйақыларының жиынтық көлемі 81 253,6 млн. теңгені немесе 37,2%, міндетті сақтандыру бойынша сақтандыру сыйақыларының көлемі – 44 288,4 млн. теңгені немесе 20,3% құрады.

4-кесте. Сақтандыру сыйлықақыларының түсімі

(қайта сақтандыру шарттары бойынша қабылданған сыйлықақылар шегерілген сома көрсетілген)

Сақтандыру сыйлықақыларының түсімі	01.11.2012		01.11.2013		Өсімі, %-бен
	млн. теңге	жиынты- ғында %-бен	млн. теңге	жиынты- ғында %-бен	
Барлығы, оның ішінде:	172 491,1	100,0	218 151,6	100,0	26,5
Міндетті сақтандыру бойынша, оның ішінде:	39 707,6	23,0	44 288,4	20,3	11,5
көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі	23 516,0	13,6	25 958,4	11,9	10,4
қызметкер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан сақтандыру	13 326,9	7,7	15 075,8	6,9	13,1
тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігі	1 107,1	0,6	1 295,8	0,6	17,0
Экологиялық сақтандыру	786,9	0,5	878,5	0,4	11,7
қызметі үшінші тұлғаларға залал келтіру қаупімен байланысты объектілері иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі	448,3	0,3	473,4	0,2	5,6
Өсімдік шаруашылығын сақтандыру	398,6	0,2	464,4	0,2	16,5
Міндетті сақтандырудың өзге сыныптары	124,0	0,1	142,0	0,1	14,6
Ерікті жеке сақтандыру бойынша, оның ішінде:	70 516,4	40,9	81 253,6	37,2	15,2
өмірді сақтандыру	11 867,7	6,9	23 694,2	10,9	99,7
аннуитеттік сақтандыру	30 533,5	17,7	26 477,4	12,1	-13,3
жазатайым оқиғалардан сақтандыру	14 243,8	8,3	14 200,2	6,5	-0,3
ауырған жағдайлардан сақтандыру	13 871,4	8,0	16 881,9	7,7	21,7
Ерікті мүліктік сақтандыру бойынша, оның ішінде:	62 267,0	36,1	92 609,6	42,5	48,7
3.1-3.5-тармақтарды қоспағанда мүлікті сақтандыру	29 335,9	17,0	30 393,7	13,9	3,6
3.7-3.9-тармақтарында көрсетілген сыныптарды қоспағанда азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру	8 867,5	5,1	13 162,9	6,0	48,4
өзге қаржы шығындарынан сақтандыру	9 978,8	5,8	26 586,8	12,2	166,4
автомобиль көлігін сақтандыру	4 992,1	2,9	8 774,0	4,0	75,8
жүкті сақтандыру	3 804,5	2,2	6 329,6	2,9	66,4
ерікті мүліктік сақтандырудың өзге сыныптары	5 288,2	3,1	7 362,6	3,4	39,2

2-график. Сақтандыру сыйлықақыларының динамикасы

5-кесте. Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының түсімі

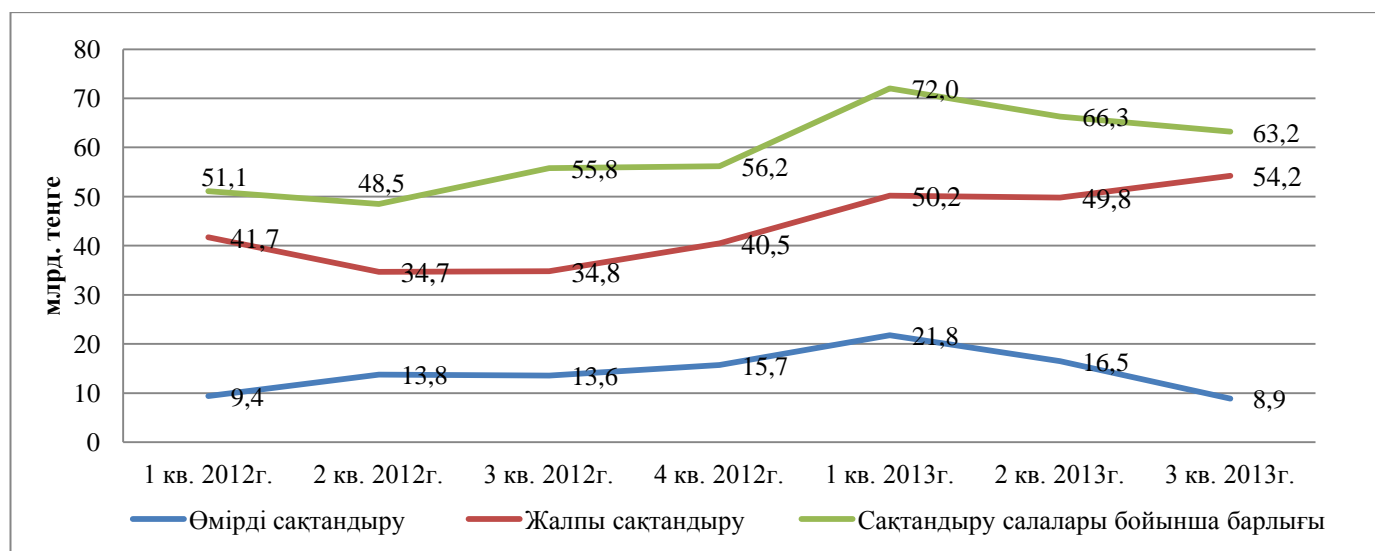
Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының түсімі	01.11.2012		01.11.2013		Өсімі, %-бен
	млн.теңге	жиынтығында %-бен	млн.теңге	жиынтығында %-бен	
Сақтандыру салалары бойынша, барлығы	172 491,1	100,0	218 151,6	100,0	26,5
Өмірді сақтандыру	42 401,2	24,6	50 171,6	23,0	18,3
Жалпы сақтандыру	130 089,8	75,4	167 980,0	77,0	29,1

* қайта сақтандыру шарттары бойынша қабылданған сыйлықақылар шегерілген сома көрсетілген

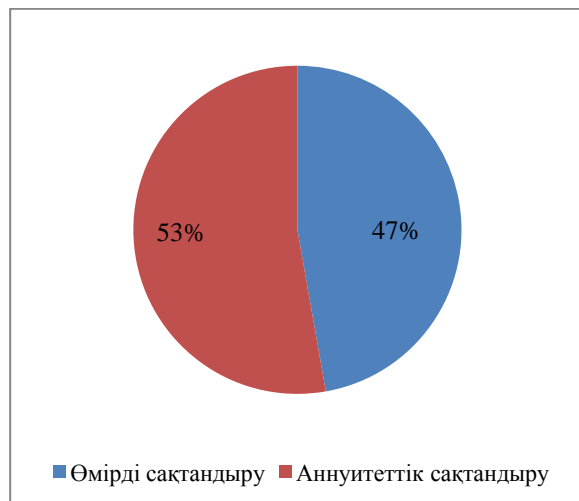
«Өмірді сақтандыру» саласы. 2013 жылғы 1 қарашадағы жағдайы бойынша «өмірді сақтандыру» саласы бойынша жиналған сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 50 171,6 млн. теңге болды, бұл өткен жылдың ұқсас күніне қарағанда 18,3%-ға артық. Есепті күні «Өмірді сақтандыру» саласы бойынша жиналған сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық сыйлықақыларындағы үлесі 2012 жылғы 1 қарашадағы 23,0%-ға қарсы 24,6% болды.

«Жалпы сақтандыру» саласы. 2013 жылғы 10 ішінде «жалпы сақтандыру» саласы бойынша жиналған сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 167 980,0 млн. теңге болды, бұл 2012 жылғы ұқсас кезеңіне қарағанда 29,1%-ға артық.

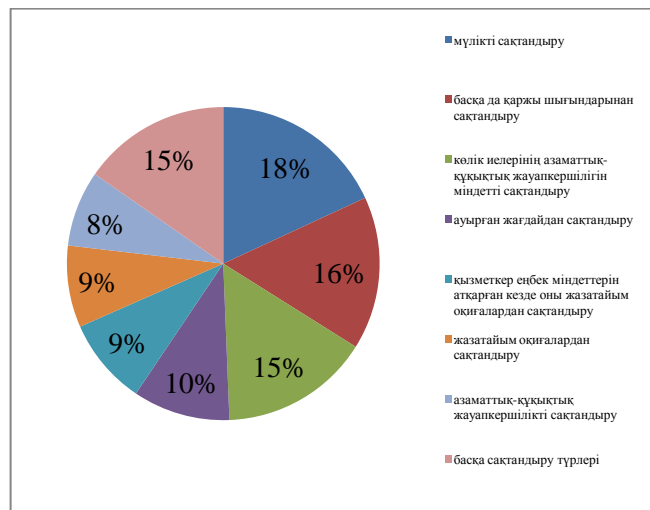
3-график. Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының динамикасы (млрд. теңге)



4-график. «Өмірді сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру сыйлықақылары түсімінің құрылымы, %



5-график. «Жалпы сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру сыйлықақылары түсімінің құрылымы, %



V. ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ

6-кесте. Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы

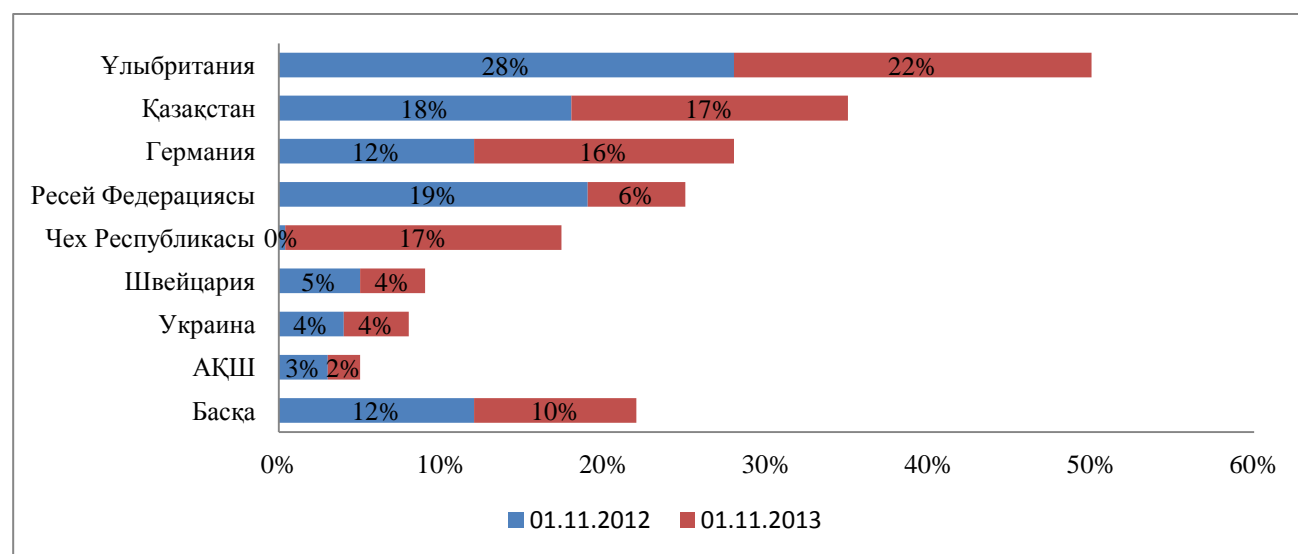
Сақтандыру сыйлықақылары	01.11.2012		01.11.2013		Өсімі, %-бен
	млн.теңге	%-бен*	млн.теңге	%-бен*	
Барлығы қайта сақтандыруға берілді, оның ішінде:	49 442,1	28,7	65 989,2	30,2	33,5
резидент еместерге	40 619,6	23,5	54 743,1	25,1	34,8
резиденттерге	8 822,5	5,1	11 246,1	5,2	27,5
Барлығы резидент еместерден қайта сақтандыруға қабылданды	8 730,2	5,1	11 215,4	5,1	28,5

*тікелей сақтандыру шарттарына сақтандыру сыйлықақы көлеміне пайызбен

Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 65 989,2 млн. теңге немесе сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлемінің 30,2%-ын құрады. Сонымен бірге қайта сақтандыруға Қазақстан Республикасының резиденттері еместеріне сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлемінің 25,1%-ы берілді.

Қайта сақтандыру шарттары бойынша сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары қабылдаған сақтандыру сыйлықақыларының жалпы сомасы 21 012,4 млн. теңге құрады. Бұл ретте Қазақстан Республикасының резиденттері еместерден қайта сақтандыруға қабылданған сақтандыру сыйлықақыларының сомасы 11 215,4 млн. теңге болды.

6-график. Елдер бойынша қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы, %



VI. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІ

7-кесте. Сақтандыру төлемдерінің құрылымы

Сақтандыру төлемдері	01.11.2012		01.11.2013		Өсімі, %-бен
	млн.теңге	жиынтығында %-бен	млн.теңге	жиынтығында %-бен	
Барлығы, оның ішінде:	56 413,4	100,0	41 262,8	100,0	-26,9
Міндетті сақтандыру бойынша, оның ішінде:	13 039,8	23,1	15 747,1	38,2	20,8

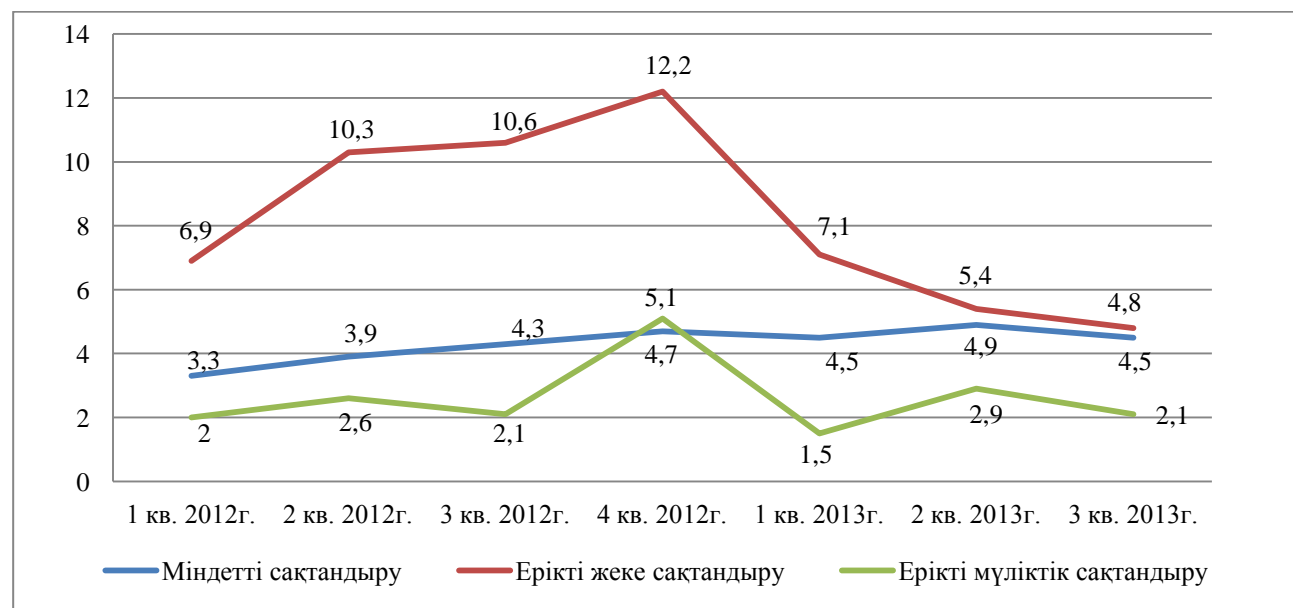
көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі	6 790,9	12,0	9 009,7	21,8	32,7
қызметкер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан сақтандыру	5 132,6	9,1	6 249,4	15,1	21,8
өсімдік шаруашылығында сақтандыру	909,1	1,6	303,2	0,7	-66,7
өзге сыныптар	207,2	0,4	184,8	0,4	-10,8
Ерікті жеке сақтандыру бойынша, оның ішінде:	32 152,7	57,0	18 750,1	45,4	-41,7
өмірді сақтандыру	373,9	0,7	611,5	1,5	63,5
аннуитеттік сақтандыру, оның ішінде	23 549,2	41,7	7 715,5	18,7	-67,2
жазатайым оқиғалардан сақтандыру	265,7	0,5	270,1	0,7	1,7
ауырған жағдайлардан сақтандыру	7 963,9	14,1	10 153,1	24,6	27,5
Добровольное имуществовное страхование, в том числе:	11 220,9	19,9	6 765,6	16,4	-39,7
3.1-3.5-тармақтарды қоспағанда, мүлікті сақтандыру	7 646,5	13,6	2 394,9	5,8	-68,7
автомобиль көлігін сақтандыру	1 286,5	2,3	2 080,5	5,0	61,7
3.7-3.9-тармақтарда көрсетілген сыныптарды қоспағанда, азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтау	1 687,0	3,0	642,5	1,6	-61,9
әуе көлігін сақтандыру	17,3	0,0	617,2	1,5	3 464,5
басқа қаржы шығындарын сақтандыру	49,7	0,1	460,5	1,1	826,9
жүктерді сақтандыру	321,2	0,6	347,6	0,8	8,2
өзге сыныптар	212,6	0,4	222,5	0,5	4,6

* қайта сақтандыру шарттары бойынша қабылданған сыйлықақылар шегерілген сома көрсетілген

Сақтандыру төлемдерінің жалпы көлемі (қайта сақтандыруға қабылданған шарттар бойынша жүзеге асырылған сақтандыру төлемдерін шегергенде) 2013 жылғы 10 айда жүргізілген 262,8 млн. теңге болды және өткен жылғы ұқсас кезеңінде қарағанда 26,9%-ға кем.

2013 жылғы 10 айда жүргізілген сақтандыру төлемдерінің жалпы сомасы міндетті сақтандыру бойынша сақтандыру төлемдерінің ең үлкен үлесі – 45,4%, міндетті сақтандыру – 38,2% және ерікті мүліктік сақтандыру 16,4% құрайды.

7-график. Сақтандыру төлемдерінің динамикасы (млрд. теңге)



VII. САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫ ҚЫЗМЕТІНІҢ ТИІМДІЛІГІ, ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЭКОНОМИКАСЫНДАҒЫ РӨЛІ

8-кесте. Сақтандыру қайта сақтандыру ұйымдарының кірістері мен шығыстары

Пайда/Шығын	01.11.2012		01.11.2013		Өсімі, %-бен
	млн. теңге	%-бен	млн. теңге	%-бен	
Сақтандыру қызметінен түскен кірістер	136 757,1	86,1	162 248,6	87,2	18,6
Инвестициялық қызметтен түскен кірістер	21 569,3	13,6	22 893,3	12,3	6,1
Басқа кірістер	587,0	0,4	901,8	0,5	53,6
Кірістердің жиынтығы	158 913,4	100,0	186 043,7	100,0	17,1
Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру бойынша таза шығыстар	50 578,6	40,3	35 987,9	24,3	-28,8
Сақтандыру қызметі бойынша комиссиялық сыйақыны төлеу бойынша	23 370,7	18,6	37 186,8	25,1	59,1
Жалпы және әкімшілік шығындар	29 806,3	23,7	35 490,8	23,9	19,1
Басқа шығыстар	21 838,7	17,4	39 672,3	26,7	81,7
Шығыстардың жиынтығы	125 594,3	100,0	148 337,8	100,0	18,1
Корпоративтік табыс салығын төлегенге дейінгі таза кіріс (шығын)	33 319,2		37 705,9		13,2
Корпоративтік табыс салығы	3 179,8		5 627,2		77,0
Салық төлегеннен кейінгі таза пайда (шығын) жиынтығы	30 139,3		32 078,7		6,4

Есепті күніне байланысты сақтандыру секторының таза пайдасы 32 078,7 млн теңгені құрады, бұл өткен жылғы ұқсас күнімен салыстырғанда 6,4%-ға артық.

Сақтандыру қызметінен түскен кіріс 162 248,6 млн. теңгені құрайды және өткен жылғы ұқсас күнімен салыстырғанда 18,6%-ға өсті. Бұл ретте, шығыстар сондай-ақ өткен жылғы ұқсас күнімен салыстырғанда, шығыстардың жиынтығы да 18,1%-ға өсті.

9-кесте. Сақтандыру секторының макроэкономикалық көрсеткіштері

Сақтандыру секторының негізгі көрсеткіштері	01.11.2012	01.01.2013	01.11.2013
ЖІӨ, млрд. теңгемен ¹	31 297,0	31 442,7	34 291,0
Сақтандыру сыйлықақыларының ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	0,55	0,67	0,64
Меншікті капиталдың ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	0,77	0,76	0,76
Активтердің ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	1,37	1,41	1,55
Сақтандыру сыйлықақыларының жан басына шаққандағы қатынасы, теңгемен ²	6 964,0	12 517,9	12 824,5

10-кесте. Сақтандыру секторының шоғырлануы, %

Сақтандыру нарығындағы жиынтық көрсеткіштердің үлесі, %	01.11.2012	01.01.2013	01.11.2013
Бес ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру сыйлықақылары	33,0	32,5	37,5

¹ Қазақстан Республикасының Экономика және бюджеттік жоспарлау министрлігінің болжам деректері бойынша;

² Қазақстан Республикасы Статистика агенттігінің деректері бойынша 01.07.2013 ж. ҚР халқының саны 17 098 546 адам болды.

Он ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру сыйлықақылары	52,8	52,1	51,8
Бес ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру төлемдері	25,3	24,6	34,8
Он ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру төлемдері	51,9	50,5	51,1
Бес ірі сақтандыру компаниясының активтері	49,3	49,5	48,7
Бес ірі сақтандыру компаниясының меншікті капиталы	60,7	60,8	61,3

01.01.2013ж. мен 01.11.2013ж. аралығындағы кезеңде сақтандыру нарығында сақтандыру сыйлықақылары шоғырлану деңгейінің ұлғайғаны байқалады.

5 ірі сақтандыру компаниясының үлесіне жиынтық сақтандыру сыйлықақыларының 37,5%-ы және сақтандыру төлемдерінің 34,8%-ы тиесілі болды. Бес ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру нарығының жиынтық активтеріндегі үлесі 48,7% болды.